

Transities en strategische allianties in en rond de zorg - naar domeinoverstijgend toezicht -

Prof. dr. André Knottnerus

Arts-epidemioloog, em. hoogleraar huisartsgeneeskunde UM, lid
Gezondheidsakkoord Zuid-Limburg, oud-voorzitter
Gezondheidsraad en WRR

*Regiobijeenkomst Limburg: Toezicht in Strategische Allianties –
Limburg Positief Gezond, 9 juni 2021*

- Doelen van transitie in de zorg
- Essentiële transities
- Opgaven Covid-19
- Noodzaak van domeinverstijgende, intersectorale samenwerking
- Insteek van toezichthouders

Doelen van transitie (1): volksgezondheid en zorg

- Bevorderen volksgezondheid
 - Levensverwachting
 - Levensverwachting in goede gezondheid (kwaliteit van leven)
- Bevorderen effectiviteit & kwaliteit van zorg en preventie
- Bevorderen doelmatigheid, houdbaarheid: maatschappelijke investeringen \leftrightarrow baten

Urgentie: een impressie

Ten opzichte van het Nederlands gemiddelde

- Lagere levensverwachting (1 jaar, in Zuid Limburg 2)
- Lagere gezonde levensverwachting (in Zuid-Limburg bijna 3,5 jaar).
 - Verschil hoger- en meer praktisch opgeleiden resp. ca 6 en ca 15 jaar ('scheefgroei')
- Percentage mensen met ervaren goede gezondheid 10% lager
- Meer overgewicht en obesitas
- Met name in Zuid-Limburg meer roken en alcoholgebruik onder jongeren tussen 13 en 16 jaar
- Hogere zorgkosten

Doelen van transitie (2): samenleving

Volksgezondheid en goede zorg nauw verbonden met

- Brede, inclusieve welvaart: goed en inclusief onderwijs en werk, en gezonde woon- en leefomstandigheden
- Aantrekkelijkheid van de regio voor oud én jong (ook van belang voor blijven leveren van zorg en mantelzorg)
 - Kinderopvang, onderwijs, toekomstperspectief, voldoende goede woningen, hoogwaardige leefomgeving, veelzijdig sociaal en cultureel leven
- Economische ontwikkeling
 - Voldoende (innovatieve) werkgelegenheid, van werk-naar-werk, levenslang leren
 - Duurzaamheid

Urgentie: een impressie

- Limburgse economie: in 2020 met 4 procent gekrompen ten opzichte van 2019 (CBS).
- Grootste krimp ooit. Alleen Noord-Holland en Groningen harder geraakt door de coronacrisis.
- Perspectief herstel niet ongunstig maar dat moet wel waargemaakt worden.
- Bevolkingskrimp nog niet beteugeld (1 á 2% van 2015 tot 2020), met name in Zuid-Limburg.

Essentiële transities

- Preventie waar mogelijk, goede zorg waar nodig
- Betere kwaliteitsprocessen
- De uitkomst telt: evidence (inclusief perspectief ervaringsdeskundigen)
- Patiënt/client centraal: niet de patiënt is complex maar de wijze waarop de zorg en de disciplines zijn georganiseerd
- Meer kijken naar wat wél kan (Positieve Gezondheid)
- Zelfredzaamheid $\leftarrow \rightarrow$ samenleving: de menselijke maat in een solidaire samenleving
- Gezondheid in context, intersectoraal verbinden

Meenemen opgaven Covid-19

- Gezondheidssector: preventie ,
'preparedness', responsiviteit
- Alle sectoren: herstel, schokbestendigheid,
veerkracht, innovatie (bv. digitalisering)
- Terugdringen sociale ongelijkheid
- Noodzaak van samenwerking

Rijkdom aan transitietrajecten en allianties o.a.

- **Innovaties in de zorg** (professionals/zorgaanbieders, patiënten, verzekeraars)
Recent voorbeeld: Huisartsen en CZ in Mijnstreek patiënten-app 'Mijn Huisarts Online.
- **Topsector/themacoalitie 'Gezondheid en zorg'** regio-fieldlab in de Noordelijke Maasvallei: bevorderen gezondheid, inlopen gezondheidsverschillen.
- **Kavelmodel**: Health KIC/ Noaber Foundation, Menzis, PGGM, Alles Is Gezondheid, VWS.
Domeinoverstijgend samenwerken, gericht op positieve gezondheid.
- **GGD's**: Academische werkplaats publieke gezondheid, vele andere initiatieven, samenwerking regio en landelijk, kennisontwikkeling
- **Trendbreuk ZL**: GGD , gemeenten, Provincie, kennisinstututen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en rijksoverheid: inlopen achterstanden.
- **Preventieakkoord Limburg**: aansluitend op Nationaal Preventieakkoord
- **Gezonde Basisschool van de Toekomst (GBT)**. MOVARE, GGD-ZL, MUMC+
- **Brede Economische Sociale Taskforce (BEST)**: route richting Brede Welvaart in Limburg postcorona: economie, veiligheid, onderwijs, voorzieningen, sociale gelijkheid.
- **Regiodeals**: Rijk en (subs)regio's (openbaar bestuur en maatschappelijke stakeholders): afspraken en investeringen in diverse sectoren inclusief bevordering volksgezondheid.
- **NOVI-ZL**: gemeenten, Provincie, Waterschap, grensoverschrijdende innovatieve en circulaire economie, gezonde steden in Zuid-Limburg, landschap als groene long.
- **MUMC+, KIA-ZON**: : met vele partners: Kennis- en Innovatieagenda Zuidoost-Nederland
- **WHO Regions for Health Network** Euregio Maas-Rijn, conferentie over "Equity", "Participatory Approach" and "Human Resources for health".

Brightlands
Knowledge crossing borders

Maastricht University *Leading in Learning!*

VITALE
(LIM)BURGERS

Zuyd University
of Applied Sciences
**ZU
YD**

- Beek (L.)
- Beesel
- Bergin (L.)
- Brunsum
- Ecrt-Susteren
- Ejden-Margraten
- Geirrop
- Guipen-Willem
- Heerlen
- Herf van de Maas
- Kerkrade
- Landgraaf
- Leudal
- Maasgouw
- Maasricht
- Meerzouwen
- Mook en Middelaar
- Nederweert
- Nuth
- Onderbanken
- Peel en Maas
- Poerthuis
- Roermond
- Schinnen
- Simpelveld
- Sittard-Geleen
- Ston (L.)
- Vaals
- Valkenburg aan de Geul
- Verbeke
- Voerendaal
- Weert

Maastricht UMC+

soml

Academische Werkplaats
Publieke Gezondheid Limburg

burgerkracht Limburg

MIK & PIW GROEP
Sociaal werk & Kinderopvang

Preventiecentrum
Gezondheid en Welbevinden

provincie
limburg

L.V.O. Limburgs
Voortgezet
Onderwijs

de gezonde
basisschool
van de toekomst

Duurzame
ACADEMISCHE WERKPLAATS
LIMBURG
Zorg

GGD ZUID
LIMBURG

moVare Netwerk
VitaalLimburg

thuis in limburg.

Huisartsen
Oostelijk Zuid-Limburg

Zuid-Limburg
Bereikbaar.nl

lww
VNO-NCW in Limburg

Z
i
O

Gemeente
Sittard-Geleen
Born

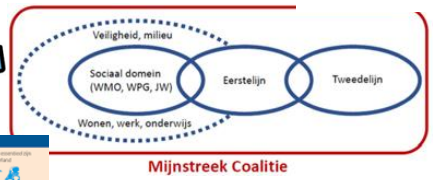
academische
werkplaats
ouk

uwv
THE VITALITY TREE
LIFE SCHOOL WORK

Vitaal
Bedrijf

SER

irg
CZ

VISTA

ALLES IS
GEZONDHEID
creatinc.

Economische
Samenwerking
Zuid-Limburg

Preventiefonds

zowonen
ONPUNT

De Limburgse woningmarkt
De juiste woning, op de juiste plek, op het juiste moment beschikbaar

CAPHRI
Care and Public Health Research Institute

Maastricht University

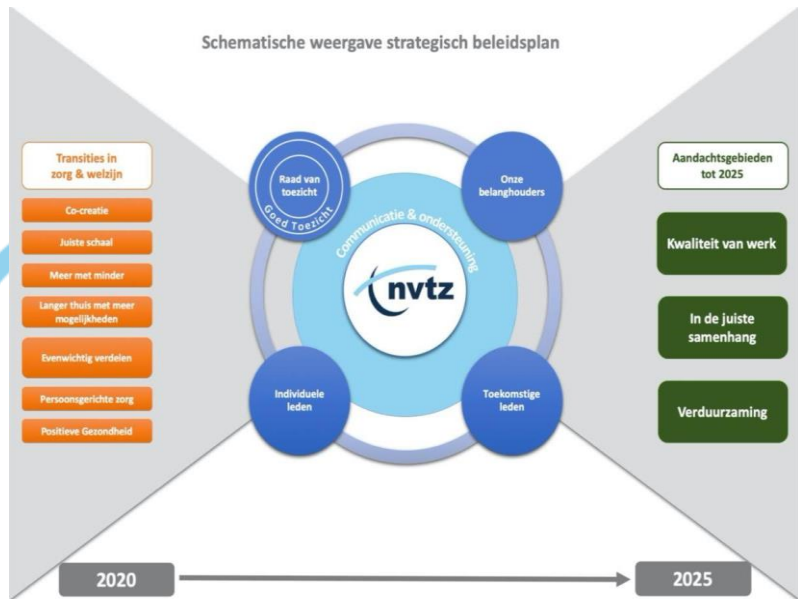
Maastricht UMC+

Noodzaak van domeinverstijgende, intersectorale samenwerking

- **Multilevel**
 - Micro (hulpvragers, professionals, onderzoekers)
 - Meso (instellingsbestuurders, verzekeraars, werkgevers, wetenschappers)
 - Macro (politiek bestuur, koepels) (regio, nationaal, EU)
- **Domeinverstijgend, multisectoraal**
 - Preventie en zorg
 - Onderwijs en wetenschap
 - Bedrijven
 - Maatschappelijke organisaties
 - Openbaar bestuur
 - Burgers, wijken, buurten

Insteek van toezichthouders

- Oog voor de lange termijn
- Samenwerken in publiek belang weegt zwaarder dan competitie
- Domeinoverstijgende, intersectorale verbindingen
 - Gezamenlijke planvorming
- Kennis en ervaring delen, kennis- en innovatieagenda
- Gezamenlijke deskundigheidsbevordering
- Ruimte voor professionals = ruimte voor innovatie
- Betrekken doelgroepen/burgers (WRR)
- Transparante communicatie; verbeterpunten, plannen
- Concept Positieve Gezondheid breed inzetten: veerkracht, essentiële doelen, redzaamheid, menselijke maat in een solidaire samenleving

BEWEGING
 LIMBURG
 POSITIEF
 GEZOND

Sociale Agenda Limburg

